

1.UVOD

Izloženost deviznom riziku globalno nije moguće izmjeriti, ali nam je adekvatna procjena i dobro upravljanje rizikom neophodno kako ne bismo ostvarili gubitak ili bankrot u najgorem slučaju. Upravljanje rizikom je i nauka i umjetnost u svakodnevnim turbulentnim dešavanjima. Sa aspekta profesionalnog upravljanja deviznim rizikom ne znači da je uvijek neophodno da se biraju poslovi koji su nisko rizični. Uspjeh je da se optimizira odnos između rizika i prinosa. Kod upravljanja rizikom potrebno je identifikovati faktore koji predstavljaju potencijalni rizik, pravilno ih izmjeriti i na kraju naravno dobro kontrolisati.

U najširem smislu reči poslovni rizici definišu se kao neizvesnost ili nesigurnost ostvarenja očekivanog ishoda određene poslovno-finansijske aktivnosti. Ovako shvaćen rizik ima štetne posledice, pa otuda ekonomski i finansijski racionalni učesnici u poslovnim i finansijskim transakcijama ispoljavaju averziju prema riziku i teže njegovom eliminisanju ili minimiziranju.¹

Poznato nam je da je jedna od osnovnih funkcija bankarstva preuzimanje i upravljanje rizicima i prinosima. Tačnim uvidom u potencijalnu izloženost stvarnim rizicima, banke veoma uspješno mogu da utiču da upravljaju rizicima, a samim tim da utiču na smanjenje rizika. Stoga nećemo pogriješiti ako kažemo da je upravljanje bankama, mjerljivo kroz upravljanje rizicima.

Izloženost deviznom riziku u Republici Srpskoj je prilično izražena. Na globalnom nivou, sa ekonomskog stanovišta, Republika Srpska i njeni kapaciteti su podložni promjenama iz okruženja, tako da i mali talas ekonomskih sila ima velike ekonomske posljedice na Republiku Srpsku. Ključnu ulogu u deviznoj politici vode Sjedinjene Američke Države kroz svoju valutu - američki dolar. Dovoljno je da se uvede politika protekcionizma, gdje nema mjesta za slobodnu trgovinu i globalizaciju, i da se isto odrazi na našu ekonomiju.

U Republici Srpskoj posljedice promjena se osjete preko noći, jer su cijene energenata i ostale berzanske robe, zbog kursnih razlika, znatno skuplje.

¹ R. Božić, *Analiza poslovanja banaka*, Finansije br. 9-10, 2001, Beograd, str 781.